T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 77
KARAR NO : 2015 / 96
KARAR TR : 2.3.2015

ÖZET : Emekli Sandığına tabi iken vefat eden babasından dolayı yetim aylığı alan davacının, boşandığı eşiyle birlikte yaşadığı gerekçesiyle aylığının kesilmesine ve borç çıkartılmasına ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. A.
Vekili : Av. E. B. K.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. T. K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin davalı idareden müteveffa babası üzerinden 1.8.2007 tarihli itibarı ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olarak yetim aylığı almakta iken; kronik rahatsızlıkları nedeni ile eczaneye giderek ilaç almak istediği zaman müteveffa babası üzerinden yararlandığı sağlık hizmetinin kesildiğini 9.5.2012 tarihinde tesadüfen öğrendiğini, bu hususta aynı gün SGK İl Müdürlüğü'ne giden müvekkilinin, aynı zamanda babası üzerinden aldığı yetim aylığının kesildiğini ve bunun nedeninin de anlaşmalı olarak boşanması olduğunun şifahi olarak yetkili memurca kendisine söylendiğini, bunun ardından müvekkiline 10.5.2012 tarihinde müvekkilinin haksız karne kullanımından kaynaklı borç bildirimi yapıldığını ancak söz konusu belgede bu borcun tahakkuk ettirilmesine dayanak olarak gösterilebilecek ne bir belge ne de bir gerekçe tebliğ edilmediğini, müvekkiline toplamda 3.964,78 TL borç tahakkuk ettirilerek 5510 Sayılı Kanun'un 96.maddesine istinaden hazırlanan fazla veya yersiz ödemelerin tahsiline ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelik hükümlerine göre geri ödenmesinin istendiğini, ayrıca kurum tarafından müvekkilinin babası üzerinden aldığı yetim aylığının kesildiğini, bu belgede müvekkiline bu hususta bir bildirimde bulunulmadığını, adına borç çıkartılmasına ilişkin davalı idarenin 2.5.2012 tarih ve 8.153.284 sayılı haksız karne kullanımından kaynaklı olduğu belirtilen (2.5.2012 tarihine kadar işlemiş faiziyle birlikte 3.964,78 TL lik) borç bildirim işlemi ile bu işleme ve yetim aylığının kesilmesine yönelik işlemlere yönelik itirazı nedeniyle SGK Başkanlığı Eskişehir Sosyal güvenlik İl Müdürlüğü Yunus Emre Sosyal güvenlik Merkezi'nin 15.5.2012 tarih ve 209.8993518 sayılı ret işleminin ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Bütçe Daire Başkanlığı'nın 17.5.2012 tarih ve 9169841 sayılı (müvekkilinin işlemiş faizi hariç 35.696,63 TL borçlu olduğu bildirilen) işleminin ve bu işlemlere dayanak olan müvekkiline davalı idarece ödenen yetim aylığının kesilmesine ilişkin işlemin iptali ile yetim aylığı kesilme tarihinden itibaren mahrum kalınan aylıkların yasal faiziyle birlikte müvekkiline ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 11.İDARE MAHKEMESİ: 14.9.2012 gün ve E: 2012/1092, K: 2012/1386 sayı ile, 5510 sayılı Kanunun 56. ve 96. maddeleri uyarınca davacının yetim aylığının kesilmesi ve geçmiş dönemde ödenen aylıkların borç çıkartılmasına ilişkin işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın, aynı Kanunun 101. maddesi hükmü uyarınca İş Mahkemesinde görülüp çözümlenmesi gerekmekte olup, bu davanın görev yönünden Mahkemelerince incelenme olanağı bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

DANIŞTAY 11.DAİRESİ: 27.6.2013 gün ve E:2013/223, K:2013/7072 sayı ile, İdare Mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmelerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49.maddesinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkün olduğu, bu nedenle İdare Mahkemesince verilen kararın dayandığı gerekçenin hukuk ve usule uygun olduğu, bozulmasını gerektirecek bir sebep de bulunmadığından temyiz isteminin reddi ile İdare Mahkemesi kararının onanmasına karar vermiş, davacı vekili onama kararına karşı kararın düzeltilerek kaldırılması talebinde bulunmuştur

DANIŞTAY 11.DAİRESİ: 30.5.2014 gün ve E:2013/6019, K:2014/3901 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54.maddesinin 1.fikrası ve 2.fikrasında gösterilen sebeplere uymadığından davacı vekilinin karar

düzeltme isteminin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 2. İŞ MAHKEMESİ: 10.11.2014 gün ve E:2014/468, K: 2014/703 sayı ile davanın yetim aylığının bağlanmasına ilişkin olduğu, davacının ölen babasından dolayı yetim aylığı bağlanmasını talep ettiği, davacının babasının emekli sandığına tabi olarak çalıştığı, dolayısıyla dava konusu uyuşmazlığın 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğu, 5434 sayılı Yasanın uygulanması gereken uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle dava dilekçesinin yargı yolu yanlışlığı nedeniyle görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 2.3.2015 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinden 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, davacı vekilinin talebi üzerine, idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Emekli Sandığına tabi iken vefat eden babasından dolayı yetim aylığı alan davacıya yersiz ödendiğinden bahisle yetim aylığının kesilmesine ilişkin işlem ile adına borç çıkartılmasına ilişkin 2.5.2012 tarih ve 8.153.284 sayılı işlemin ve bu işlemlere yaptığı itirazın reddine ilişkin 15.5.2012 tarih ve 209.8993518 sayılı işlemin ve faiz hariç işlemiş borcunun 35.696,63 TL olduğunun bildirilmesine ilişkin 17.5.2012 tarih ve 9169841 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında bulunan davacının müracaatı ve bunun üzerinde davalı kurum tarafından düzenlenen Yetim Aylığı Bağlama kararı içeriğinden, davacının müteveffa babasının 5434 sayılı Yasaya tabi olarak çalışırken vefat ettiğinin anlaşıldığı, bu itibarla müteveffa'nın 5434 sayılı Yasa kapsamında olduğu tespit edilmiştir.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak;

ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu personeli olan babasından dolayı kendisine yetim aylığı bağlanan ve boşandığı eşiyle beraber yaşadığının tespit edildiğinden bahisle yetim aylığının kesilmesine ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün; gerek 5510 sayılı Yasanın 56.maddesinin, yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Yasanın 75.maddesinin genişletilmiş hali olması, Yasanın dava konusu olaya ilişkin 56.maddesinin son fıkrasının 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi; buna karşılık davacıya, 5434 sayılı Yasa hükümlerine göre, babasından dolayı yetim aylığı bağlanması işleminin 5434 sayılı Yasa uyarınca tesis edilmesi hususları da gözetildiğinde, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 11. İdare Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 14.9.2012 gün ve E: 2012/1092, K: 2012/1386 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 2.3.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT